

associació de dones periodistes

desembre 2001 núm. 5

dones

A l'esport **encara**
manen els homes

La conquesta Olímpica

La participació actual de les dones en l'esport, paradigma dels valors tradicionalment assignats al gènere masculí, es pot considerar com una conquesta del col·lectiu femení. Les esportistes han hagut de superar molts entrebancs, prejudicis i estereotips que, des de finals del segle XIX, lligaven les dones a un model de feminitat establert per a cada època.

La inclusió de les dones a les olimpíades modernes, organitzades pel baró Pierre de Coubertin, va ser un altre dels obstacles a vèncer, doncs l'opinió del baró era del tot contrària: "Una olimpíada femenina fora impracticable, inestètica i incorrecta". Pierre de Coubertin, 1912.

1912 A l'Olimpíada d'Estocolm es produeix una revolució: participen 54 dones de 9 països amb tennis i natació. Altres esports van fer exhibicions gimnàstiques, com la de la fotografia

1920 Salt de trampolí de la campiona belga a l'estadi nàutic en les Olimpíades d'Anvers

1924 S'admet la participació femenina en atletisme en els Jocs Olímpics

1928 Les dones participen per primera vegada en algunes modalitats d'atletisme en els Jocs Olímpics d'Amsterdam. En total competeixen 277 dones de 25 països

1934 "Segueixo considerant que l'atletisme femení hauria de ser exclòs del programa olímpic", Pierre de Coubertin

1964 Se celebren els Jocs Olímpics a Tòquio en el que participen tres nedadores espanyoles

1968 Als Jocs Olímpics de Mèxic, la representació espanyola és la següent: 102 atletes masculins i 2 atletes femenines: Mª Paz Corominas i Pilar Von Carsten

Estocolm, 1912

Anvers, 1920

FOTO CO DE TRIGLIA

1972 En els Jocs de Múnic, la participació espanyola femenina va ser d'una gimnasta, tres nedadores i una participant de tir amb arc

1976 A Montreal, s'incrementa la presència femenina: assisteixen tres gimnastes, sis nedadores i una atleta

1981 Per primera vegada, dues dones són escollides com a membres del Comitè Olímpic Internacional en el Congrés de Baden Baden

1984 A partir de l'Olimpíada de Los Angeles, la participació femenina va creixent en quantitat i en qualitat

Mèxic, 1968

Cobertes o despullades: les dues cares de la moneda

Són moltes les coses que es poden dir en relació a Afganistan. Però el que ens interessa destacar, no obstant, és el tema de les *burkas*. Caminar amb aquests vestits deu ser molt difícil i pesat, perquè la visió és mínima. Amb tot i això, quan s'han vist les fotografies a color, hem pogut comprovar que estan brodatats amb molt de gust. Les dones saben trobar bellesa fins i tot a les presons. No estem d'acord amb que les dones afganeses hagin de portar *burkas*, sobretot si no és per voluntat pròpia. El que ens interessa destacar és que a vegades critiquem només allò que resulta aparent, però no ens fixem en el fons de la qüestió.

Què oculta la *burka*? El cos de la dona. Se suposa que perquè les dones representen el pecat, la provocació, la perfídia i tots els mals que poden causar en els homes els atractius femenins.

Però també nosaltres tenim les nostres *burkas*, tot i que sigui per defecte. Mentre en els països islàmics les dones tendeixen a ocultar-se, nosaltres estem obligades a mostrar-nos, i quant més lleugeres de roba millor. Per mostrar-nos al gust masculí, les dones occidentals estem sotmeses a la tortura continuada de la depilació d'aixelles, cames i engonals fins a reduir la presència capil·lar al nivell de la pell impúber. Hem de tenir una cura exquisida amb el nostre cos, per mantenir-lo jove, fer dietes espartanes, i mantenir-nos en tot moment segons els gustos dels homes.

Sigui ocultant el pecat (amb les *burkas* afganeses), sigui portant-lo posat i al descobert, totes dues ideologies penalitzen el cos de les dones, oblidant que són molt més que això. Un cos que s'oculta o s'exhibeix en la seva totalitat, a causa d'unes regles que en cap cas han estat escrites per elles, i que les dones seguim, cadascuna en el seu àmbit cultural, per adequar-nos al model que en tots dos casos, ens ha estat imposat. ■

sumari

2 elles també hi eren

"La conquesta Olímpica"
Per Elvira Altés

4-11 quan totes les dones

"L'absència femenina en la gestió de l'esport"
Per Maria Eugènia Ibáñez

12-13 així ens veuen, així ens va

"Literatures paral·leles"
Per Marta Pessarrodona

14-15 reflexions des del 21

"Les dones i la guerra"
Per Pilar Rahola i Josep Ramoneda
Il·lustració: Sílvia Alcoba

16-17 dones que remenen les cireres

Entrevista amb Margarita Álvarez,
presidenta de l'Institut Català de la Dona
Per Montserrat Carreras
Fotos: Esther Sanromà

18-19-20 l'administració administrada

Informació sobre polítiques de gènere
Coordinada per Marta Corcoy

21 Europa a l'abast

Claredat i fermesa per assolir la igualtat d'oportunitats
Per Manolita Sanz

22 de cara a la paret

Amb les pífies d'empreses i institucions
Per la Cantant Calva

23 el talòs d'aquil·les

Fraga, la carn i la pasta de moniato
Per Joana Gallego

La Gata Lina

Per Gemma Sales

27 fina isegura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego
Il·lustració: Aina Albi

Altres seccions :

l'estenedor d'idees, notícies, convocatòries, novetats
sufregit cultural activitats i creació, a càrrec d'Esther Molas

FOTO ARXIU FOTOGRAFIC IMH

L'absència **femenina** en la gestió de l'esport

Les juntes directives de les 31 principals federacions esportives de Catalunya només inclouen un 12% de dones

Per **M. Eugenia Ibáñez**

El paper secundari de les dones dins l'esport català, la seva absència en fòrums i trobades, la poca rellevància, per no dir nul·la, en les informacions que ofereixen premsa, ràdio i televisió és el viu reflex de la composició de la cúpula dirigent d'aquest sector a Catalunya. La presència femenina a les federacions catalanes esportives és purament testimonial. Les juntes directives d'aquests organismes estan en la seva immensa majoria dirigides per homes i la poca aportació femenina es concentra en les vocalies, secretaries i tresoreres, és a dir, en funcions discretament allunyades dels nuclis de direcció, més pròximes a l'eficàcia que pugui aportar la dona a la gestió que a la seva influència en les decisions que afecten a la globalitat de l'esport.

Aquesta situació és la conclusió que es desprèn de l'anàlisi de les 31 principals federacions esportives catalanes, incloses totes les olímpiques, on la dona només representa un escàs 12% del total dels membres de les juntes directives. És més, a la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC), l'organisme que agrupa a totes aquestes federacions, no hi ha cap dona entre els 14 membres de formen el consell de l'entitat. Segons dades oficials obtingudes al setembre d'aquest any, les juntes directives de les 31 federacions estan formades per un total de 530 membres, dels quals 466 són homes i els 64 restants, un 12% , dones. Cap presidenta i només quatre vicepresidentes: bàdminton, esports d'hivern, gimnàstica i esquí nàutic.

Les 31 federacions representen a més del 80% dels esportistes federats catalans, i les restants, fins al total de les 59 agrupades en la UFEC, són federacions minoritàries en el context català. Les dades d'aquest estudi són molt similars als obtinguts per la Comissió de la Dona i Esport del Comitè Olímpic Català (COC) que ara fa just un any va realitzar una àmplia enquesta entre les dones integrades en les juntes de les 59 federacions de la UFEC.

La dona no decideix

Els resultats del treball actual, centrat en les 31 federacions majoritàries, poden explicar per què l'esport femení català és pràcticament inexistent per a l'opinió pública. La realitat quotidiana justifica que s'arribi a la conclusió de què si la dona no figura en els òrgans de direcció, les decisions que prenguin els seus companys sempre primaran l'esport masculí o, simplement, mantindran la situació actual. En el millor dels casos, les juntes directives difícilment prendran mesures que apliquin una discriminació positiva per alleugerir la gran distància que avui dia separa l'esport practicat per nens i el que intenten fer les nenes. I si nens i nenes no tenen igualtat d'oportunitats, la diferència en les persones adultes serà cada dia més gran.

Vuit de les 31 federacions estudiades (ciclisme, esgrima, handbol, judo, patinatge, taekwondo, tir olímpic i tir amb arc) tenen tots els llocs de les juntes directives ocupats per homes. La situació no millora gran cosa en la resta. En cinc federacions (escacs, bàsquet, esquaix, excursionisme i vela) només hi ha una dona, i altres 11 eleven a dos la presència femenina. Només en una federació, gimnàstica, la presència de la dona és majoritària: 12 membres sobre un total de 23. D'aquesta xifra es baixa cap a 4 dones en tres federacions:

FOTO BEERT

Rem al Club Nàutic al port de Barcelona, 1932

atletisme, natació i esquí nàutic. La presència testimonial femenina a la presidència de federacions esportives es limita a tres federacions que, donada la seva poca rellevància numèrica en el global de les persones afiliades, només una ha estat comptabilitzada entre les 31 entitats estudiades en aquest informe. Es tracta d'Hortènsia Graupera (presidenta de Salvament i Socorrisme), les altres dues són Carmen Camacho (Dards) i Roser Pecanins (Paràlisis Cerebral).

La norma incumplida del COI

L'absència quasi total de les dones en els àmbits de direcció de l'esport català va en contra del sentit comú, de la lògica dels temps i el més elemental sentit de la equitat, però també les normes emeses per la més alta

Si nens i nenes no tenen igualtat d'oportunitats, la diferència en les persones adultes serà cada dia més gran

FOTO BEERT

Exhibició d'esport femení durant l'època franquista.

FOTO BERT

Exhibició de gimnàstica rítmica al Gimnàs Alsina, 1915

instància de l'esport mundial: el Comitè Olímpic Internacional (COI). Al juliol de l'any 1996, aquest organisme va aprovar unes disposicions que tenien per objectiu promocionar la presència de la dona en els òrgans de direcció, propostes que periòdicament el COI ha anat recordant als seus membres en els darrers anys. Les normes fixen unes quotes mínimes, gairebé ridícules, en tots els organismes de les federacions

internacionals, nacionals i altres entitats locals, i dona uns llargs terminis per al seu assoliment: el 10% al desembre de l'any 2000 i un 20% el 31 de desembre de l'any 2005. Aquesta proposta ha sigut totalment ignorada pels organismes esportius catalans que la incompleixen de forma generalitzada. 14 de les 30 federacions objecte d'aquest treball estan molt per sota del percentatge fixat com a objectiu per a un any, i altres tres el compleixen pels pèls. Però aquest oblit de les disposicions del COI no és d'estranyar si es té en compte que els dos organismes que a Catalunya haurien de recordar i ajudar la presència de les dones en els òrgans de direcció, el Comitè Olímpic Espanyol (COE) i la UFEC, són els primers en passar per alt el tímid intent de fer visible l'esport femení: a la UFEC no hi ha dones i al comitè executiu del COE, 23 membres, només hi figura la infanta Pilar de Borbón, germana del Rei, on la seva presència sembla més un acte de cortesia cap a la Corona que no pas un intent de complir les propostes de l'esport olímpic.

David Moner: "Les dones es queden a casa"

David Moner, president de la UFEC, expresident de la Federació Catalana de Natació, no veu un problema en

Anna Maria Martínez Sagi, la primera dona a Espanya en una Junta directiva, la del Futbol Club Barcelona

Aquesta dona polifacètica, que va conrear el periodisme, la poesia, la pintura i l'esport, és un dels exemples més interessants de la potència i de la capacitat d'intervenció en els afers públics que va caracteritzar a les dones de la República. El periodista Lluís Aymamí ressalta en el setmanari *La Rambla*, en una columna titulada "Dones Dinàmiques", del 30 de juliol de 1934, la decisió d'en Sunyol i Garriga de nomenar una dona pel consell directiu del Futbol Club Barcelona. "Si la dona ocupa llocs de responsabilitat en la política del país, si s'ha permès el seu accés al fòrum i a la clínica, no hi havia cap raó per prescindir d'ella en la direcció dels organismes esportius", ens diu Aymamí en el seu article.

Anna Maria havia participat en la fundació del Club Femení i d'Esports i n'era una activa dinamitzadora i una de les esportistes amb més èxits: campiona d'Espanya de javelina, capitana de l'equip femení d'atletisme que va participar al primer campionat nacional d'atletisme i subcampiona

na de tennis d'Espanya enfront Lili Alvarez. Com a periodista escrivia en diverses publicacions, en català i en castellà, articles, entrevistes, crònica esportiva, reportatges, etc. Va treballar pel diari *La Noche*, pel setmanari *La Rambla* i *Deportes*, per les revistes *Crònica*, *Lecturas*,

FOTO BRANGULI

Fútbol femení, 1914

la poca presència de les dones a les juntes directives d'aquestes entitats. Moner considera que la col·laboració en les federacions “és una qüestió de voluntarisme” i les dones “per obligacions domèstiques o pel que sigui, es queden a casa”. El dirigent esportiu sembla tenir clar que les prioritats femenines passen per atendre les obligacions que una part de la societat està capficada en fixar-ho a la dona. “La culpa és d’elles”, afirma el

president de la UFEC, “primer, tenen els fills, la casa, i no volen posar-se en més embolics”. Moner no veu imposicions, ni lligams, ni sexisme en aquestes suposades prioritats, i manifesta, a tall d'exemple, que “no és el mateix una casa masculina que una llar femenina, no és el mateix un ram de flors preparat per un home que per una dona”. El convincent argument de David Moner el du a programar a llarg termini la igualtat home-dona en les federacions catalanes, “d'aquí a 10 anys tot serà diferent”, i afegeix que no és partidari d'accelerar aquest procés amb la imposició de quotes femenines a les juntes directives, mesura que qualifica d'“absurda”.

En conseqüència, amb aquest plantejament, el compliment de la proposta del COI ha de resoldre's,

“No s'ha d'obligar a ningú a incorporar una quota de dones dins de les juntes directives”

David Moner

entre d'altres. També va publicar dos llibres de poemes: *Caminos* (1929), que va obtenir força èxit i ressonà a tota la península i *Inquietud*, publicat l'any 1932.

L'any 1934 se li va demanar que formés part de la Junta del Barça i ella, que havia estat relacionada amb l'entitat des de petita, doncs el seu pare va ser-ne directiu i el seu cosí, Emili Martínez Sagi, un dels jugadors internacionals del Club, no va dubtar en acceptar. Preguntada pel periodista sobre els seus projectes de gestió, Anna Maria Martínez Sagi va respondre: “El meu ideal —ja que em trobo en un càrrec— és treballar pel millorament físic i moral de les dones. Establir, entre altres coses, classes de gimnàstica per a preparar a consciència les noies que volen dedicar-se a l'esport, prevenint-les del perill que representa actuar sense cap entrenament i sense reconeixement previ. Organitzar curses, conferències, excursions, fer, en fi, una tasca cultural i eficient en tots els aspectes, sense oblidar mai, en cap moment, la dona”.

L'any 1936 va haver de dimitir per la dificultat de portar a terme el seu programa com a conseqüència de la disconformitat misògina que mostaven alguns socis amb la presència d'una dona a la directiva del Club.

Elvira Altés

FOTO BEERT

Llançament de pes a l'estadi de Montjuïc, 1932

segons Moner, a través d'un procés que ha d'arrencar de la mateixa base. “Les dones, les nenes —declara Moner— han de fer més esport i per aquesta via pujaran l'esglaó i s'incorporaran a poc a poc dins de la direcció federativa”. El president és clar en aquest punt: “No s'ha d'obligar a ningú a incorporar una quota de dones dins de les juntes directives”. Moner reconeix que l'esport català fa poc que es planteja el paper de la dona, i recorda que “fa 30 anys gairebé estava mal vist que ella practiqués esport”.

El dirigent diu estar convençut de què l'esport femení català no seria més nombrós ni millor si hi hagués més dones a la direcció, però tampoc pot explicar per què és tan poc visible el treball de la dona en aquest camp. “El seu paper és creixent i, a poc a poc, s'arreglarà tot,

“Les dones, les nenes han de fer més esport i per aquesta via pujaran l'esglaó i s'incorporaran a poc a poc dins de la direcció federativa”

David Moner

FOTO BERT

Equip de bàsquet del picadero, 1972

practicaran més esport i ocuparan més llocs a les juntes directives". En aquest "a poc a poc" que Moner sembla poc entusiasmada per accelerar, el present no té problemes perquè, conclou el president, "en la presa de decisions, nosaltres prescindim de si és home o dona, només cerquem l'eficàcia".

L'acord del Congrés dels Diputats

La desigualtat home-dona en tots els nivells de la societat espanyola és suficientment coneguda per aquells que tenen l'obligació d'acabar amb la discriminació i comportaments sexistes. Existeix la convicció de què l'esport és un món d'homes, d'aquí la

FOTO BERT

Campionat d'Espanya de gimnàstica, 1971

proposta del COI, però no es prenen mesures, o es limiten a plantejaments teòrics que més aviat semblen cridats a calmar les males consciències que no pas a resoldre el problema. En aquesta línia, sembla estar l'acord del passat 13 de juny de la Comissió d'Educació, Cultura i Esports del Congrés. Aquell dia, els diputats van aprovar per unanimitat una proposició no de llei que instava al Govern a potenciar, en col·laboració amb les comunitats autònomes i entitats locals, "la preparació i presència de l'esport femení en l'àmbit espanyol". La proposició va ser presentada pel Grup Popular del Congrés i defensada per la diputada Agueda Montelongo, qui va recordar en la seva intervenció que, malgrat que les llicències federades femenines van augmentar un 18,7% entre 1996 i el 2000, no s'ha donat un augment similar en els llocs directius de les entitats esportives. Només tres federacions espanyoles estan presidides per dones, i el Consell Superior d'Esports (el màxim òrgan rector de l'esport espanyol) és un vedat privat dels homes on la presència femenina,

FOTO ESTHER SANROMA

Hortènsia graupera amb l'equip de volei de la Fundació Blume

menys que testimonial, queda reduïda a la secretària general, Inmaculada Martín-Caro, i a la presidenta de la Federació Espanyola de Golf, Emma Villacieros. A Catalunya, el càrrec de major responsabilitat, dependent de la Conselleria de Cultura, és el secretari general de l'esport, Joan Anton Camuñas, i el segon lloc correspon a la directora general Glòria Pallè.

Des del 13 de juny no s'ha sabut res més de l'interès dels senyors y senyores diputades en el Congrés per potenciar l'esport femení. No sembla que la petició d'alguns polítics favorables a optar per la discriminació positiva hagi lograt convèncer als membres de les federacions del país, ni als dirigents, ni als mitjans de comunicació. Allà on se celebri un acte públic o hi hagi una presa de decisions, l'esport espanyol segueix tenint un únic rostre, gairebé sempre masculí. I a casa nostra, a Catalunya, podem aportar un penúltim exemple: l'Associació de Dirigents de l'Esport, presidida per Pere Sust, exsecretari general de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, ha proclamat —a proposta de les federacions catalanes— els candidats a millors dirigents en l'esport, premis que es fallaran el 30 de desembre. Entre 40 persones nominades per a uns sis premis, només hi ha una dona: María José Bilbao, de la Federació Catalana de Natació.

L'esport femení segueix en l'anonimat total. ■

Hortènsia Graupera (Barcelona, 1950) és des de l'any 1992 la presidenta de la Federació Catalana de Salvament i Socorrisme, una de les tres úniques dones amb aquest càrrec entre les 59 associacions afiliades a la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC). Ha sigut esportista en actiu (campiona del món en la categoria individual els anys 1968 i 1969, i per equips l'any 1969), àrbitre internacional i professora. És directora de la Residència Blume, centre de formació d'esportistes d'elit, a càrrec de la Generalitat de Catalunya. La junta directiva de la Federació Catalana de Salvament i Socorrisme està integrada per 15 persones, set dones i vuit homes.

Hortènsia Graupera, una de les tres presidentes de les federacions catalanes

FOTO ESTHER SANROMA

• Per què hi ha poques dones al capdavant de les federacions esportives?

És difícil entrar en aquest món, perquè està totalment controlat pels homes. Per ser acceptada, has de demostrar moltes virtuts que no s'exi-geixen entre ells, també que tens carisma en el teu entorn, que ets eficaç, que no ets ximple. És com si haguessis de mostrar el currículum com una targeta de presentació. I en un esport minoritari com el meu, encara més, perquè has d'aconseguir un doble respecte previ: com a dona i com a esportista.

• Sempre són ells els culpables?

No sempre, però directament o indirectament els homes acumulen certa responsabilitat en la situació actual. Hi ha dones que no poden alliberar-se de les seves obligacions domèstiques, perquè el seu company no assumeix la quota de treball que li correspon en el treball de la casa o en tenir cura de les criatures. En aquests casos, la dona ho té complicat, perquè, o bé opta per l'enfrontament permanent o decideix assumir plenament les tasques de la llar. És una cadena. Si la casa no la compareixes, estàs lligada.

• És culpable en aquest cas la dona per no assumir responsabilitats fora de casa?

No del tot.

• El món de l'esport és un vedat tancat per a les dones?

Gairebé. A més a més de la situació anterior, hem de tenir en compte que la immensa majoria dels presidents són homes, i acaben escollint-se entre ells. A vegades, tenen tant assumit el seu particular concepte de gènere que ni tan sols consideren la possibilitat de donar pas a les dones. Es trien entre ells i punt.

• Dona i home són diferents, en termes generals, quan estan al capdavant d'una federació?

Som menys competitives, ens acomodem millor a l'entorn. No sempre, però amb excessiva freqüència, les presidències són per als homes una manera de tenir rellevància, una manera d'ascendir, un trampolí per a les metes que ells es fixen. Jo estic a la federació perquè m'agrada treballar per a l'esport al qual he dedicat una part important de la meua vida, perquè tinc amics, i res més.

• Seria diferent l'esport femení amb més dones dirigents?

Els diners que ara entren a les federacions se'n van massivament a l'esport

masculí en totes les categories. Això és un fet que es pot demostrar amb pèls i senyals, pesseta a pesseta. Si hi haguessin més dones dins de les juntes directives, estic convençuda de que es faria una distribució més equitativa dels pressupostos, de l'ús de les instal·lacions, dels esforços i de la dedicació dels tècnics. Així que és fàcil arribar a la conclusió de que sí: amb més dones a la direcció, l'esport femení seria diferent.

• I aquesta situació no canviarà mai?

Dependrà de dues coses: primer de que els nostres companys assumeixin que la presència femenina és necessària, i segon, de que les dones reivindicuem el nostre dret a opinar i a manar en un àmbit que també ens pertany. Hem d'estar disposades a assumir responsabilitats.

• Aquest canvi, va per llarg?

Al capdavant de les federacions i de l'estructura dirigent de l'esport hi ha gent molt gran, amb una mitjana d'edat molt alta, i això suposa una mentalitat tancada als canvis i propensa a defensar no se sap ben bé quins privilegis. Hi manca gent jove, oberta, i quan es produeixi aquesta renovació generacional el canvi es donarà de manera natural.

Amén. ■

“Si hi haguessin més dones dins de les juntes directives, estic convençuda de que es faria una distribució més equitativa dels pressupostos, de l'ús de les instal·lacions, dels esforços i de la dedicació dels tècnics”

Hortènsia Graupera

María José Bilbao nedadora, 38 anys en un món d'homes

FOTO ESTHER SANROMA

María José Bilbao integra l'escàs 11% de dones que forma part de les juntes directives de les 30 principals federacions esportives catalanes. Metgessa, 47 anys, dos fills, campiona d'Espanya individual de natació sincronitzada entre l'any 1967 i 1981, i campiona per equips entre 1964 i 1983. Vicepresidenta del C.N. Kallipolis, vocal de la Federació Catalana de Natació i presidenta en aquest organisme del comitè de natació sincronitzada. Si observem la seva etapa com a esportista en actiu i com a dirigent, veiem que ha dedicat a l'esport més de 38 anys, suficients per analitzar el paper de la dona en aquest àmbit i descriure la seva condició en un sector que dóna la imatge de ser un vedat exclusiu per a homes. "En els primers anys com a esportista —recorda María José— nosaltres, les nedadores de sincronitzada, érem considerades poc menys que les coristes de la natació, així que estic acostumada a viure amb les defenses posades".

Un mal menor

María José Bilbao afirma que la seva entrada a la Federació Catalana de Natació (FCN), l'any 1985, va ser "un mal menor" acceptat pels rectors de l'entitat en aquella data, ja que necessitaven alguna persona que sabés com anava allò de la natació sincronitzada. 18 anys després, diu: "Segueixo sent un mal necessari, perquè encara que és cert que hi ha més gent que sap del tema de la natació sincronitzada, no hi ha tantes persones disposades a treballar i empassar-se els marrons". Des de 1985 fins ara, la seva situació dins de la federació ha passat per diverses etapes. Al principi, diu, es van lliurar moltes batalles on la seva participació va ser escassa perquè, al cap i a la fi, les decisions les prenia el president, llavors David Moner. "Ara —assegura— puc parlar, se m'escolta, però m'ho he guanyat a pols". Bilbao reconeix que la seva trajectòria com a dirigent esportiva ha pogut ser més fàcil que per a altres dones

que ni tan sols hagin pogut tenir la condició de federatives: "El meu currículum no exigia cap targeta de presentació, i amb això ja tenia guanyat un cert respecte".

Misogínia

Amb el pas del temps, diu que es dóna compte que les diferències de tracte per part d'alguns companys de junta han estat menors. "És com si en el món de l'esport, la dona hagués de mostrar les arrugues per ser tractada d'una altra manera, d'igual a igual —es lamenta l'exnedadora—, perquè sembla que quan som joves a alguns homes no els interessa ni el nostre cervell ni la nostra eficàcia en el treball". Malgrat que històricament la natació espanyola ha donat esportistes de pes, Bilbao diu que al llarg dels anys ha detectat grans dosis de misogínia i que, en qualsevol cas, la direcció d'aquest esport ha estat sempre cosa d'homes. A la Federació Espanyola no hi ha cap dona dins de la junta directiva i, afegeix: "A ningú li preocupa que a la federació catalana només siguem quatre dones entre els 26 membres de junta". L'exnedadora reconeix que durant la seva ja llarga relació amb els àmbits federatius ha viscut situacions que l'han molestat perquè implícitament determinaven quin havia de ser el paper de la dona dins l'esport: "En els campionats o reunions, moltes vegades m'ha donat la impressió de que la nostra presència és volguda perquè quedem bé entre un grup nombrós d'homes, però una altra cosa és manar, dirigir o decidir. En aquest àmbit, no som importants".

'Florero?'

S'ha sentit *florero*? Bilbao reconeix que sí, que en algunes ocasions, si bé la sensació que més ha notat ha sigut la de "no ser d'aquest món". María José recorda que en diverses vegades s'ha sentit molt lluny del contingut de les discussions en les que s'embolicaven els seus companys de junta, d'algunes vanitats o d'un professionalisme que mai ha sigut la seva meta; fins i tot, en la manera de dur certs temes. L'exnedadora puntualitza que, en general, "les dones som més pràctiques, més operatives, i els homes jerarquitzant més, perquè, en definitiva, els agrada més manar quan el que ha de primar són els resultats, l'eficàcia". Està convençuda de que si augmentés la presència de les dones dins de les juntes directives de les federacions, l'esport seria una mica diferent. "Als homes —reconeix— no els preocupa suficient la situació de la dona en l'esport. En la meva federació, per exemple, jo no he escoltat

FOTO BERT

Natació sincronitzada, 1961

mai que alguna persona presentés un pla per atreure les nenes a la natació, o que es plantegés com un problema o com una preocupació, la mínima representació femenina dins de la junta directiva".

Bilbao accepta que, a més de tot això, la dona tingui poca empenta per assumir papers de direcció, part d'això es deu a que les federacions esportives, com altres sectors de la societat, estan organitzades des d'un punt de vista molt masculí: "La pèrdua de temps en reunions i juntes és enorme, els comentaris no operatius s'allarguen eternament, i tot això perquè els homes no tenen cap pressa per arribar a casa, i les dones sí que en tenen". Insisteix en que els horaris de funcionament de les federacions "són per als homes" i no estimulen "en absolut" la presència femenina a les juntes directives. Bilbao no té grans esperances en que la situació millori. No veu voluntat per a que aquest canvi es produeixi malgrat que ha detectat més preocupació en la qüestió del gènere en l'esport per part de les institucions públiques que no pas en les pròpies federacions. "Tot això és molt lent —assegura—, excessivament lent". ■

Federació	Total membres Junta	Dones a la Junta
Atletisme	17	4
Bàdminton	12	2
Bàsquet	19	1
Ciclisme	15	0
Escacs	20	1
Esports d'hivern	21	2
Esquaix	12	1
Esgrima	6	0
Excursionisme	22	1
Futbol	27	2
Gimnàstica	23	12
Golf	13	2
Hoquei	17	2
Hípica	16	3
Judo	22	0
Natació	26	4
Patinatge	18	0
Petanca	16	2
Taekwondo	13	0
Tenis	15	2
Vela	15	1
Voleibol	12	2
Tennis taula	17	2
Rem	15	3
Tir Olímpic	22	0
Tir amb arc	12	0
Piragüisme	20	2
Karate	24	2
Esquí nàutic	12	4
Handbol	16	0
Salvament i socorrisme	17	7
	530 HOMES 88%	64 DONES 12%

FOTO PABLO MOSCARI

Periodistes a precari

El Sindicat de Periodistes de Catalunya celebra el IV Congrés

En un fred cap de setmana (10 i 11 de novembre), els i les periodistes del Sindicat de Periodistes de Catalunya es reunien a la Casa Golferichs, un xalet salvat per la lluita veïnal, per fer balanç, escollir nova executiva i dibuixar les grans tendències per on anirà el sindicalisme.

Diverses van ser les ponències debatudes, com ara "Llei de l'Estatut del Periodista professional" i "Llei de Regulació laboral del periodista a la peça", que reflecteixen la duresa de la professió en una època de gran concentració empresarial. La ponència "Els periodistes davant la negociació col·lectiva: La polivalència en el treball dels informadors" tornava a posar el dit a la nafra exposant que sota el concepte de "polivalència o de treballador/treballadora polivalent s'amaguen diverses realitats, com ara que pel mateix salari s'hagi de treballar per un mitjà escrit, per un de digital i per una emissora de ràdio i/o televisió. Aquest és el resultat de què les empreses periodístiques treguin al mercat productes multimèdia; es multipliquen els productes, però les plantilles no creixen sinó que les mateixes persones s'han d'adaptar a noves tècniques i generalment pel mateix sou.

Gènere i sindicalisme

Mentre l'afiliació del Sindicat de Periodistes de Catalunya pel que fa a la qüestió de gènere és força igualada, aquesta pluralitat es reflecteix poc a **la Junta Executiva: de 20 persones, 17 són homes i 3 són dones**. Mentre que en el Consell Directiu la proporció és d'un 40% de dones i un 60% d'homes. Els Sindicats Confederats de la resta de l'Estat convidats al Congrés català van informar que la proporció de dones a l'Executiva és important. La Secretària Nacional del Sindicat de Periodistes d'Andalusia és una dona, igual que a Logroño, mentre que a Madrid, el representant és un home.

A més a més de cercar noves formes per fer front a les cada vegada més sofisticades formes d'explotació dels professionals del periodisme per part de les empreses de la informació, podem constatar que el Congrés ha mostrat una millora en l'expressió del llenguatge de gènere, potser fruit de la presència de militants feministes en el Sindicat, i d'uns avenços que, malauradament igual que a les empreses, no es reflecteixen prou en els llocs de direcció. ■

Montserrat Puig

Eleccions al Deganat del Col·legi de Periodistes

Montserrat Minobis, candidata a Degana

Avoltes un eslògan diu molt d'un equip "Units/unides per una professió forta i en llibertat", és el lema de la candidatura que es presenta a les eleccions del Col·legi de Periodistes, amb Montserrat Minobis com candidata a Degana. Aquesta periodista radiofònica i televisiva ha demanat a un ample ventall de professionals de diversos mitjans i diversos matisos ideològics que lluitin per un decàleg que doni respostes als professionals. Els Estatuts de Redacció a cada mitjà, l'impuls de la

Comissió de Defensa del Col·legi actuant si cal com a torn d'ofici, l'elaboració d'un Llibre Blanc de la professió, la lluita contra la precarietat laboral, la incorporació dels estudiants en pràctiques i afrontar els reptes professionals són alguns dels punts programàtics d'aquesta candidatura.

Cristina Baulies, membre de l'actual junta de l'ADPC, forma part de l'altra candidatura encapçalada per Martí Anglada i Birulés. ■

Dues literates i la literatura paral-lela

Per **Marta Pessarrodona**

M'arrecero, per al títol d'aquest comentari, en la denominació mateixa que donava Montserrat Roig (1946-1991), en referir-se a la seva activitat escrita no estrictament de narrativa literària, per parlar de dues dones -l'esmentada escriptora i Maria Aurèlia Capmany (1918-1991)- que, al meu entendre, van ultrapassar els límits de la seva aportació literària, tot i que va ser important. Molt important, afegiria.

Si la cronologia sempre compta, en el cas present encara més. Pensem que quan neix la Roig, el 1946, la Capmany -que cronològicament podia ser la seva mare, com diem vulgarment- té 28 anys i està escrivint la seva primera novel·la, de títol eloqüent, *Necessitem morir*, que no es publicarà fins al 1952, i convenientment retallada per la censura. Tant Capmany com Roig pertanyen familiarment als vençuts, als "lleials". Els *mèdia* més catalans que existeixen al 1946 -on teòricament podia col·laborar la Capmany- és la revista *Destino*, fundada a Burgos pels "il·legals", els vencedors (Carles Riba en deia el "Desatino"). La televisió no existeix encara a Espanya i les ràdios acaben les notícies amb l'"himno nacional" espanyol. A Catalunya, una incipient revista literària, *Ariel*, s'ha creat en aquell any, més algunes revistes a l'exili, publicacions que acullen les poques dones escriptores de la generació precedent a la Capmany: Rosa Leveroni, Mercè Rodoreda...

Per altra banda, quan al 1974 la Roig té l'edat que tenia la Capmany el 1946, ja és una narradora coneguda, que ha publicat les narracions *Molta roba i poc sabó...*

(1971) i la novel·la *Ramona, adéu* (1972). La llengua catalana, que era la llengua literària de totes dues, no ho oblidem, ha anat penetrant lentament als *mèdia*: els infants tenen la revista *Cavall Fort* (on col·laboraran totes dues), els adults *Serra d'Or* i el breu experiment *Tele/estel* (1966-1970), adherit al diari en llengua castellana, *Tele/expres*, de consum obligat per la progressia antifranquista. Incidentalment, Roig serà una col·laboradora assídua d'aquestes publicacions.

Llarga prèvia assembleària per dir allò que és obvi: que les possibilitats periodístiques de totes dues escriptores, que certament no menyspreaven cap d'elles, van estar condicionades per la seva pròpia biografia.

Això no obstant, totes dues van exercir el periodisme sense carnet, que sàpiga. I el van exercir des de tots els mitjans possibles: ràdio, televisió, premsa escrita. Pel que fa a Montserrat Roig hi ha recollida una part important de la seva obra "paral·lela", encara que als 10 anys de la seva mort estan exhaurits molts dels títols. Em refereixo als tres volums de *Retrats paral·lels* (1975-1978), i als dos volums de *Personatges* (1979). Qui vulgui, però, accedir a la Roig periodista port fer-ho

als volums *Melindros* (1989) i el de publicació pòstuma, *Un pensament de sal, un pessic de pebre. Dietari obert 1990-1991* (1992). Corresponen a les seves columnes diàries respectivament a *El Periódico* i *l'Avui*. En el primer cas, és una selecció feta per l'autora.

Als 10 anys de la seva mort hi ha, però, molt periodisme de totes dues autores per publicar en forma de llibre. Per altra banda, en el cas de la Capmany, de qui ja s'han publicat, en el moment d'escriure aquestes ratlles, set dels vuit volums de què constarà l'obra completa, en edició modèlica al nostre entendre de Guillem-Jordi Graells (Barcelona: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona/Columna, 1993-2000), Graells ens adverteix en el volum setè que tant el volum esmentat com el següent, el vuitè i final recolliran "bona part de l'obra assagística i de divulgació publicada en forma de llibre per l'autora", és a dir la Capmany. Les col·laboracions periodístiques, doncs, quedaran al marge.

Estudiosos i estudioses de l'obra periodística de Maria Aurèlia Capmany i Montserrat Roig, uniu-vos!.. I, en especial, aneu a l'Arxiu Jaume Vidal Alcover-Maria Aurèlia Capmany de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, pel que fa a la Capmany, i a l'Arxiu Nacional de Catalunya, a Sant Cugat del Vallès, pel que fa a la Roig i a la Casa de l'Ardiaca, l'Hemeroteca, des d'on podreu contemplar part de la Barcelona d'aquestes dues periodistes *sui generis* que, també, van escriure novel·les, i contes, i teatre, i... ■

Dones i gue

El burka com presó

Per Josep Ramoneda

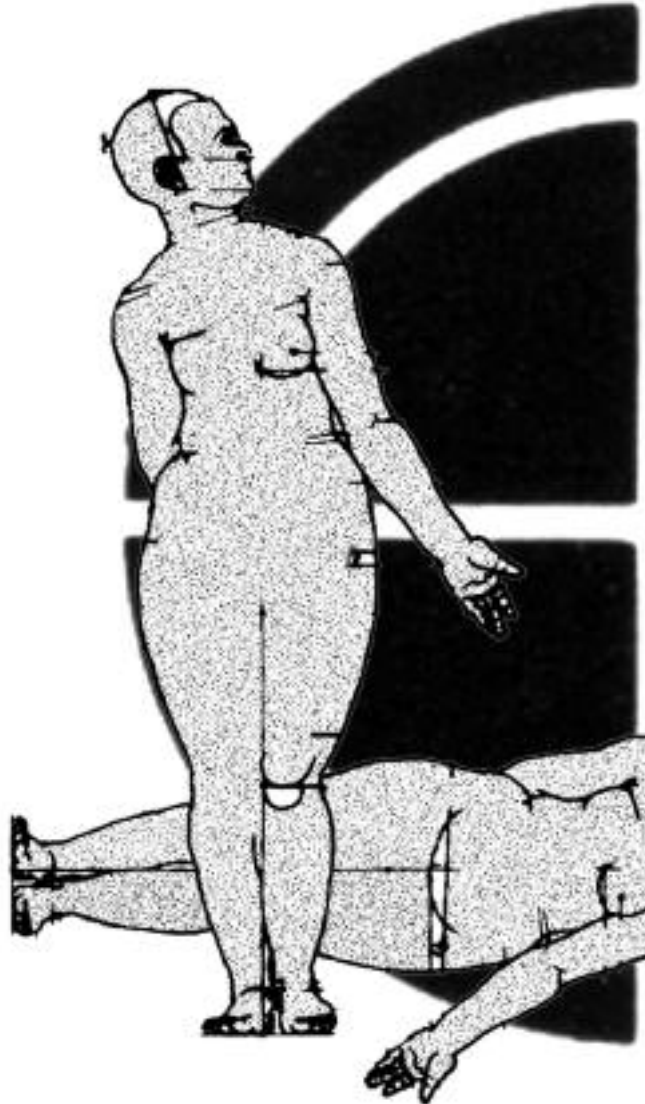
Il·lustració **Silvia Alcoba**

He de començar dient que crec en la injerència en país estranger en situacions de vulneració greu, constant i generalitzada dels drets humans. Reconec la dificultat de fer efectiu aquest principi, donada la falta de una institució internacional amb legitimitat i capacitat per imposar una legalitat internacional bàsica. A la pràctica s'imposen les relacions de forces i naturalment només s'actua quan el gendarme universal –els Estats Units- ho creu convenient. I en la seva conveniència hi ha, a vegades, raons d'interès general però també hi ha molt interès particular i, sobre tot, molta discrecionalitat a l'hora de decidir contra qui s'actua i contra qui no.

Entenc que abans del 11 de Setembre hi ha havia una raó més fundada que les que s'han utilitzat després per intervenir a l'Afganistan. Aquesta raó era la situació d'humiliació i destrucció física i psicològica sistemàtica a que estaven sotmesos les dones. Una situació que em sembla que permet parlar legítimament de genocidi de gènere. Feia anys que durava i, tanmateix, ningú s'havia plantejat la intervenció.

Els talibans perden el poder, i ara caldrà ser molt vigilants en el respecte als drets de les dones, perquè la música d'alliberació podria deixar de sonar aviat, si jutgem pels precedents. La discriminació no se la van inventar els talibans, venia de lluny. El que els van fer és dur-la a uns extrems de crueltat i de sadisme només explicable des de la impunitat dels que s'arroguen la representació divina.

Per això jo crec que és molt important afrontar els debats entre cultures amb honestedat i sense fals respecte. L'exclusió de la dona és inacceptable i no hi ha cap coartada cultural o religiosa que la justifiqui. I això s'ha de dir així. S'ha de dir que l'Islam –o almenys interpretacions molt esteses de l'islam, al cap i a la fi les religions no són res més que les interpretacions dels seus representants- té un problema no resolt amb les dones sobre el que no cap la comprensió i ni la papanateria dels discurs que en nom de la diferència ens fan creure que tots els valors són iguals. Certament Occident també ha humiliat i discriminat les dones –i ho segueix fent- però les dones han pogut obrir camí, s'ha reconegut la profunda injustícia del paper secundari de les dones i la legislació i els costums han avançat en la direcció de la igualtat jurídica i del reconeixement social. I això es perfectament exigible a qualsevol cultura o civilització. A l'Afganistan també, per molt tradicional que sigui el burka. El burka és el símbol d'una presó feta a mida per tancar-hi les dones, una a una, separades, aïllades. ■

Ni heroïnes ni guerreres

Per **Pilar Rahola**

Lentament, amb silent i fràgil prudència, es van aixecant els vels carcellers, les presons tèxtils que els hi segrestaven la bellesa, la intel·ligència, la dignitat. I així, al bell mig de les imatges de la guerra, ens arriben les seves cares recuperades de l'oblit, reconquerides. Quina bellesa delicada la delicada bellesa de l'Àsia Central! Bellesa dolça, rodona, a mig camí entre Orient i Occident, bellesa serena, suau, com si el pinzell de la vida hagués après a dibuixar l'harmonia. En cada esguard alliberat, en cada rostre finalment mostrat, hi veig el rostre de la meua filla Ada, la meua petita baixquir siberiana d'ulls ametllats, germana de pell, germana de faccions, germana de mirada... I penso en tot l'odi que s'ha d'arribar a congriar per arribar a l'odi de l'esclavatge, a l'odi de l'anulació, a l'odi del domini. Odi de mascles malalts sotmesos a la tirania de déus malalts, segrestats per idees malaltes, empresonats en cervells malalts. Quina societat patològica la que condemna la meitat de la seva gent a l'anulació social! Quin crim contra la humanitat el feixisme sexista! Quin crim, ai las!, tolerat... O no cal recordar que les presons tèxtils tal vegada comencen a caure a l'Afganistan però no cauen per a milions de dones esclavitzades? Les presons del feixisme saudí, tan amics dels seus amics occidentals... El feixisme del Sudan, dels Emirats, del Yemen, països i països on haver nascut dona és un estigma, una condemna, una agonia.

El feixisme sexista, l'únic racisme legalitzat que l'estómac del món tolera amb bona digestió!

Però cauen els vels a l'Afganistan i ara la mirada de dona, alliberada de la presó de roba –que no de tantes altres presons- podrà contemplar en plenitud la dessolació de la terra humiliada. Com mira una dona la guerra que els homes s'inventen per a perpetuar la seva secular estupidesa? La mirada femenina que contempla la ceguesa masculina..., des dels seus ulls de mare amb fills morts, de dona amb marits morts, de filla amb pares morts, amb la terra morta, erma de sentit! La mirada femenina!

Sí! Goso dir que les guerres les inventen els mascles, les justifiquen els mascles, les han forjat els mascles en la seva llarga història de domini i prepotència. Hauríem fet guerres les dones si haguéssim tingut paper a la història? Podem assegurar, en tot cas, que no hauria existit el concepte masclista de la guerra. Si més no com ha existit.

Tanmateix tot plegat són hipòtesis d'un passat que voldríem imaginar millor, però el present és pesant, inapelable: les guerres són guerres d'homes amb cervell de mascle clavat en el seu cervell d'home. I les dones no les hem decidit, no les hem forjat, no en som res més que les víctimes darreres i més completes. Víctimes del domini primer que justifica la resta de dominis.

Ni heroïnes ni guerreres ni cap èpica patològica com patològiques són les èpiques militars. Només víctimes amb mirada segrestada. Només mirada. Una mirada condemnada eternament a plorar. ■

FOTO ESTHER SANCROMÀ

MARGARIDA ÀLVAREZ

PRESIDENTA DE L'INSTITUT CATALÀ DE LA DONA

A primer cop d'ull, Margarida Àlvarez pot semblar una dona molt tradicional, però quan comença a parlar, amb un discurs feminista que sorprèn a qui no la coneix, el seu caràcter de dona acostumada a treure's les castanyes del foc dibuixa la consciència clara d'una generació que s'ha hagut de fer el propi camí pas a pas. Conscient de tot el que queda per fer i agraïda a les dones que des del passat li van permetre trobar els camins femenins, s'ha d'enfrontar cada dia amb la responsabilitat de fer avançar el país en la igualtat des del respecte a les diferències.

“La diferència sempre enriqueix. El que degrada és la desigualtat”

Per què les dones remenem poques cireres?

- Perquè els homes no ens deixen remenar-ne més, clar. Però si ens acostuméssim a mirar d'una altra manera, des d'un punt de vista femení, potser ens sorprendríem de les coses que remenem i que normalment no es veuen.

Això era el que proposava la Conferència de Pequín. Però sis anys després, en quants països s'acompleixen les resolucions de la Conferència?

- Al cent per cent, jo diria que en cap. No hi ha cap país al món que tracti igual als seus homes i a les seves dones. Sobre el paper, als països occidentals més desenvolupats, sí que s'han obtingut resultats, tot i que amb uns esforços terribles i pagant uns preus personals molt alts. Però a la vida quotidiana, les mentalitats no canvien al mateix ritme. O sigui que en cap país s'ha assolit la igualtat plena.

La notícia més important dels darrers dies al panorama internacional és l'expulsió dels talibans de Kabul. Creu que les dones d'Afganistan poden respirar tranquil·les? O es poden trobar sortint del foc per caure a les brases?

- Jo formulo el desig de què aquestes dones no hagin de continuar patint com fins ara, però no n'hi haurà prou amb poder-se treure la burka. Caldrà que canviïn profundament moltes coses a més d'això. I no només a l'Afganistan, perquè no entenc un món que es mobilitza més per la destrucció d'unes estàtues que per la defen-

sa dels drets humans. Les dones afganeses no tenen restitució possible i ningú no va sortir al carrer a defensar-les com calia.

A Europa hi ha moltes diferències entre països en qüestions d'igualtat d'oportunitats?

- Contestaré amb dos exemples. En poc temps, el Tribunal d'Estrasburg ha fallat dues sentències en dos casos de dones que havien estat acomiadades per quedar embarassades, en un dels casos la dona era gaditana i en l'altre cas era danesa. Segon exemple: la setmana passada vaig estar a Suècia, país que té una llei de conciliació familiar laboral des de l'any 1974 i em van donar unes dades molt significatives. Aquest 2001, només el 12% d'homes s'havia acollit a la baixa per paternitat. Les xifres exactes a Espanya no les tinc, però no crec que estiguin molt per sota. O sigui que malgrat les diferències que hi pugui haver entre països, en el millor dels casos, encara s'està lluny de la igualtat.

Per què costa tant canviar les mentalitats de la gent en aquesta matèria?

- Perquè l'entrada massiva de les dones en el món del treball remunerat s'ha fet sense canviar cap estructura social ni familiar. I l'esforç de fer una doble i una triple presència ha estat de les dones, per tant som les que primer hem començat a plantejar-nos que això no va a l'hora. Però, per sort, cada dia hi ha més homes que s'impliquen.

Però a nivell global, les coses no semblen estar massa clares.

- Avui dia tothom té assumit el discurs políticament correcte. Tothom té més o menys clar que hi ha una desigualtat entre homes i dones; el que manca és entendre les diferències. Cobrar menys per fer una mateixa feina és una desigualtat, no una diferència. És tan discriminatori com que l'únic model vàlid sigui el masculí, que no es tingui en compte la nostra manera diferent de veure les coses. El que les dones no volem ser és desigual. La diferència sempre enriqueix, el que degrada és la desigualtat.

I què podem fer perquè els homes s'integrin més en la defensa d'aquests drets humans?

- Fer-los entendre que la problemàtica la pateixen les dones, però que el problema és de la societat i que l'hem de resoldre tots plegats. Jo diria que sensibilitzats ja ho estem tots, però ara cal passar a la conscienciació, perquè la teoria és una eina transformadora però no l'única. Per sort cada dia hi ha més homes que s'ho creuen i que tenen alguna cosa més que un discurs.

Per què es van plantejar fer un estudi sobre la comptabilització del treball de la llar dins de l'economia nacional?

- La raó única de fer l'estudi sobre el treball domèstic és que l'ICD volia deixar constatació de què a cada llar es produeix un servei imprescindible perquè tota la resta de l'economia funcioni. En un principi es va confondre una mica aquesta idea en l'opinió pública. Nosaltres en cap moment vam suggerir que es pagués un sou a les mestresses de casa, perquè això podria suposar fer-nos tornar a casa sense opció. Per sort, la sortida de les dones a l'àmbit públic no té marxa enrera.

Pensaven que generarien tanta polèmica?

- Nosaltres, com ICD, el que volíem era que quedés constància del valor d'aquest treball i la xifra que es va donar, de tres milions i escaig era en base a 40 hores de treball amb vacances i festius. Com sabem que a la realitat es treballen més d'aquestes hores, i sense festius ni vacances, la xifra real seria més alta. Volíem deixar clar que les tasques de la llar són un treball, no una obligació de gènere, imprescindible per al funcionament de la societat i per tant, si el treball dóna dret a una jubilació, aquest treball també hauria de generar uns drets passius. El debat social que s'ha generat amb aquest estudi era precisament el que buscàvem, que la gent es preguntés qui ha de pagar què, qui ha de cotitzar pel treball de la llar, etc.

Comptabilitzar el treball de la llar dins del PIB, no trastocaria tot l'equilibri de l'economia mundial?

- En cap país del món es comptabilitza el treball de la llar, però el PIB és l'indicador de la riquesa del país. El treball de la llar el fan majoritàriament les dones a tot el món, per tant si volem mirar el món amb ulls de dona

hem de valorar-lo i sortir-nos del model masculí. Qui decideix que es comptabilitzin unes coses i no unes altres a l'hora de mesurar la riquesa d'un país o la qualitat de vida? Els paràmetres els marquen els homes i hem de treballar per incloure-hi la mirada femenina, sinó no avançarem.

El Govern acaba d'aprovar el IV Pla d'Acció Interdepartamental d'Igualtat d'Oportunitats, amb un pressupost de 104.000 milions de pessetes. És això un signe de què les "coses de dones" comencen a tractar-se de forma transversal?

- L'ICD és l'organisme de la Generalitat per a impulsar polítiques d'igualtat d'oportunitats, però com que les dones no estem en un àmbit concret sinó que tenim competència en tots els àmbits de la societat, es tracta

“El treball de la llar el fan majoritàriament les dones a tot el món, per tant si volem mirar el món amb ulls de dona hem de valorar-lo i sortir-nos del model masculí”.

de manera transversal. És a dir, que a cada conselleria hi ha una persona amb poder de decisió que forma part de la Comissió Interdepartamental, que és qui elabora el pla. Abans ja era interdepartamental, però es comptabilitzava de manera diferent. Cada departament feia accions que quedaven dins del tot dels seus departaments. Nosaltres com a ICD, el que volem és que ens diguin quina part del pressupost de cada departament va cap a accions de política d'igualtat.

Com situaria Catalunya dins de l'Estat Espanyol en matèria d'igualtat?

- Catalunya és l'única autonomia que obliga a què tota la normativa que surt del govern porti un informe de gènere que fem nosaltres. També és l'única que en matèria de violència domèstica ha impulsat una mesura –pendent de ser ratificada pel Parlament, però que ja ha estat aprovada pel Govern— perquè la dona maltractada no hagi de marxar de casa seva, sinó que ho faci l'agressor. Som l'única autonomia que en les nostres campanyes volem fer visible que qui és l'agressor és l'home, per això en els nostres cartells no posem ni una imatge de la dona maltractada sinó imatges d'homes. No volem que la gent identifiqui la imatge de la dona amb la de víctima, sinó que la vegin com una persona que ha patit una greu injustícia i que reivindica els seus drets. ■

Montserrat Carreras

PUNTS D'INFORMACIÓ, UNA EINA PER A LA IGUALTAT

L'Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona té en funcionament diversos projectes adreçats als Ajuntaments amb la finalitat de fomentar, impulsar i donar suport a polítiques per a la igualtat.

Entre aquests projectes volem esmentar el PADI (Punt d'assessorament per a dones sobre igualtat d'oportuni-

tats). Són apostes per una política decidida i ferma en la introducció i la consolidació de la igualtat d'oportunitats i la perspectiva de gènere a tots els àmbits de la societat.

Els Ajuntaments de Mollet del Vallès i Santa Coloma de Gramenet ens expliquen a continuació el funcionament dels seus respectius punts d'informació i assessorament.

2 ANYS DE SERVEI D'INFORMACIÓ A LES DONES A MOLLET

El març de 1999 es creava a la nostra ciutat el Servei d'Informació i Assessorament a les Dones (SIAD) com un servei municipal gratuït destinat a informar i assessorar jurídicament i psicològicament les dones en relació a temes d'àmbit personal, familiar, laboral o social.

L'objectiu del servei és, a més d'orientar, sensibilitzar i difondre conductes no violentes, treballar amb les associacions de dones de la ciutat, prevenir la violència i proporcionar el recurs adequats per fer front a la violència física i psicològica dins l'àmbit familiar i domèstic.

El SIAD, que es va iniciar amb una psicòloga i una advocada, ha passat d'un horari de 12 hores setmanals a 18, i es coordina amb la Policia local, el CAP-Hospital, els Jutjats, les associacions de dones i altres institucions.

Des dels inicis fins ara, el SIAD ha atès 227 consultes d'àmbit psicològic i 257 d'àmbit jurídic. Els motius de les denúncies per violència domèstica són, en primer lloc, els maltractaments, seguides dels assetjaments i les amenaces. En més de la meitat dels casos hi ha hagut un procés d'orientació amb seguiment i una bona part ha passat a grups d'autoajuda.

Cada setmana mor una dona a l'estat espanyol per violència. Si històricament les dones han jugat un paper de submissió respecte a l'home, ja fa anys

que les coses estan canviant. Des de les institucions, estem treballant en tres direccions:

- Informar, perquè totes les dones sàpiguen que tenen uns drets i uns llocs on recórrer.
- Prevenir, perquè només amb l'educació des de la infància (nens i nenes) construirem adults que respectin.
- Denunciar, perquè cap agressió (física o psicològica), quedi impune.

És imprescindible la col·laboració i coordinació entre SIAD, Policia, Serveis socials, Regidoria de la Dona, centres sanitaris i associacions de dones per avançar cap a una societat on homes i dones compartim feines, tasques de la llar, atenció de fills i avis, oci, cultura i formació. Des de l'administració local, treballem per aquest objectiu. ■

Montserrat Tura i Camafreita
Alcaldessa de Mollet del Vallès

TREBALL COORDINAT I CONJUNT

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, des de sempre ha apostat per impulsar i promoure accions a favor de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. En aquesta línia, actualment es compta amb una Regidoria de Dona i Igualtat que dóna suport a l'associacionisme de les dones, i atén llurs necessitats mitjançant la posada en funcionament de serveis específics. Així, el Centre d'Informació i Orientació a les Dones és el servei municipal que atén a les ciutadanes en la seva globalitat i els ofereix:

- Informació de recursos en general
- Orientació en temes jurídics davant situacions difícils, com ara separacions matrimonials i les seves conseqüències, maltractaments, etc.
- Atenció psicològica individualitzada per problemes emocionals. I grups terapèutics dirigits a persones que pateixen violència domèstica
- Mediació i teràpia familiar
- Suport a la inserció laboral
- Organització d'activitats formatives i culturals que promoguin a la participació de les dones

La política municipal per a la igualtat de l'Ajuntament de Santa Coloma incorpora com element clau el treball coordinat i conjunt amb altres institucions, serveis i entitats de la ciutat amb la finalitat de cercar sinèrgies i garantir la incorporació en les actuacions i actituds del concepte de gènere. ■

Ma. Jesús Montes de Oca

Regidora de Dona i Igualtat, Santa Coloma de Gramenet.

PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN PROGRAMES D'OCUPACIÓ

Un objectiu prioritari de l'Estratègia Europea per a l'Ocupació és l'equiparació entre homes i dones a l'àmbit laboral. És per això que algunes institucions, com Barcelona Activa, han assumit el compromís de garantir la igualtat d'oportunitats home-dona en el món del treball i de l'empresa. Amb quins instruments? Bàsicament, afavorint l'accés de les dones a tots els programes d'ocupació; dissenyant

Programes de Barcelona Activa	% Homes	% Dones	Total
Acompanyament a la recerca activa d'ocupació	36	64	12.628
Dones cap a l'Ocupació	31	69	167
Acció 40	0	100	191
Formació Ocupacional	29	71	1.712
Escoles Taller i Cases d'Ofici	78	22	240
Plans d'Ocupació	47	53	689
Nous Filons	43	57	222
Tallers Ocupacionals	70	30	159
Formació Contínua P. Experiencials	46	54	354
Total	36	64	16.36

nous programes que incentivin la participació de les dones en professions emergents i en noves oportunitats; portant a terme accions de discriminació positiva per tal d'aconseguir finalitzar itineraris cap a l'ocupació i també fomentant la posada en marxa d'iniciatives empresarials promogudes per dones. En definitiva, es tracta de garantir l'objectiu de la paritat a tots els nivells de participació. Les estratègies dutes a terme per Barcelona Activa han incrementat en 4 punts respecte l'any anterior les dones participants als programes, i això suposa, finalment, un 57% del total de participants a l'any 2000.

La xifra és encara més alta pel que fa al Servei per a l'Ocupació, on el 63'5% dels participants són dones.

Una dada especialment significativa és que es detecta un gran interès en les dones pel coneixement i l'accés a l'ús de les tecnologies de la informació. De fet, el major increment en la participació femenina s'ha produït en les activitats d'accés a les TIC i a les telecomunicacions.

En resum, cal desenvolupar estratègies que facilitin la participació de les dones en programes d'ocupació, especialment les ocupacions emergents i noves tecnologies, no només perquè responen a les demandes de les pròpies dones sinó perquè són la garantia d'un millor accés al mercat de treball. ■

Unitat d'Accions per a l'Ocupació
Barcelona Activa S.A., SPM

LES ASSOCIACIONS DE DONES: L'ESPERANÇA D'UTOPIA FETA REALITAT

Crec que podem dir, com expressa Miquel Martí i Pol amb la veu solemnement clara, que el segle XX ha estat i el segle XXI serà el segle de les dones. Dones que havent traspassat la frontera del silenci han posat sobre la taula els seus problemes i amb ells els de la societat. Una societat que, regida només a partir d'uns valors, els anomenats masculins, no funciona. I seguint aquelles primeres dones, que a finals del segle XIX van lluitar aferrissadament, en solitari, i vivint no només la incomprensió sinó la mofa d'una societat estreta i alhora injusta, ara milers de dones han fet moviment i les associacions creades han abraçat a tothom, per tant són el reflex de totes les necessitats, desitjos, vivències, compromisos, utopies, tristesses...

Les associacions que lluiten i ajuden són el mirall més clar del que són les dones: vivim per als altres, però ara volem que se'ns reconeixi i no fer un acte d'autocomplaença sinó per aquella necessitat profunda de que tot el que som i sentim també regeixi els destins de la humanitat. I aquest anar fent via ha trobat el punt d'unió i d'avenç a través de les associacions de dones.

Aquestes associacions que ja formen part del panorama social català, estan implantades al país i compleixen una doble funció: per un cantó reclamar a la societat i a les administracions tot el necessari perquè el dret a la igualtat es converteixi en projectes, recursos, serveis, a fi que traspassi els afers col·lectius: l'educació, les relacions, les orga-

nitzacions laborals, la salut, el lleure...

I per l'altre aquestes associacions organitzen tot tipus de xerrades, tallers, sortides, debats, formació, trobades de les seves associades...

És evident que les associacions de dones són el pal de paller de la política per a la igualtat i que elles nodreixen les polítiques públiques posant en tensió permanent a les administracions que tenim l'encàrrec democràtic de liderar i dotar de recursos. Catalunya té amb les associacions de dones i les seves federacions el tresor més preuat, el camí que ens portarà a la igualtat plena. ■

Montserrat Gibert i Llopart
Alcaldessa de Sant Boi de Llobregat

L'ASSOCIACIONISME DE LES DONES A Cerdanyola del Vallès

L'any 1975 es va crear a Cerdanyola el Grup de Dones feministes El Safareig amb la voluntat d'oferir serveis a les dones de la ciutat i alhora reivindicar serveis que la mateixa entitat no podia prestar. Més tard es constitueix el Grup de Dones per la Igualtat amb finalitats molt semblants.

Des de l'aleshores l'Ajuntament, que administra les polítiques d'Igualtat des de l'àmbit dels Serveis Socials, treballa estretament amb les dues associacions.

Gràcies a aquest diàleg constant la institució rep directament les seves preocupacions i propostes (des de la detecció que fan a partir del seu treball amb les dones de la ciutat). A finals de 1999 es decideix organitzar les jornades **Fem fora de Casa la Violència**, amb l'objectiu de crear un espai de debat ciutadà i sensibilitzar la població respecte a aquesta greu problemàtica.

Les jornades van ser un èxit de participació: hi van assistir 120 persones en un espai previst per a 80. Molts dels professionals de l'àmbit dels serveis socials de la ciutat hi van participar i això va permetre posar en comú molts aspectes respecte a la violència domèstica.

A partir d'aquesta actuació el tractament de la violència domèstica va quedar establert en els tres eixos clàssics:

Intervenció primària: Educació per la no-violència. Actuacions de caire

comunitari que s'han concretat amb una oferta formativa a l'educació secundària, amb diversos tallers. A més, es van portar a terme tot un seguit d'adhesions a mocions, resolucions i declaracions de caire internacional que configuren un cos teòric, amb caràcter normatiu, que ens permet sostenir les propostes d'actuació en aquest àmbit.

Intervenció secundària: Elaboració d'estratègies d'intervenció dirigides a la població més vulnerable, que proporcionen recursos per a la identificació precoç del problema i un recolzament social eficient i accessible.

Això s'ha concretat en la formació per als professionals que atenen les dones tant des dels serveis socials com des de la policia local, el programa d'atenció a la dona de salut i la coordinació amb altres serveis implicats.

Intervenció terciària: Assegurar els recursos assistencials per a una adequada resposta a la població afectada pel problema de la violència. Es concreta en:

- Una consultoria per a dones que ofereixen els dos grups de dones.
- Atenció jurídica per a dones, amb un programa finançat per la Diputació de Barcelona.
- Atenció psicològica a dones víctimes de violència, a càrrec d'El Safareig amb intervencions individuals i grupals. ■

Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

TERRASSA COMPTA AMB SETZE GRUPS DE DONES

L'any 1991 l'Ajuntament de Terrassa va impulsar la creació de la Regidoria de Promoció de la Dona, la primera de tot l'Estat Espanyol. Des d'aquesta àrea específica es va començar a treballar per conèixer millor la realitat de la dona terrassenca i es va potenciar una infraestructura de suport davant les problemàtiques concretes que afecten aquest col·lectiu. L'any 1994, en veure la resposta i la necessitat de la ciutadania de Terrassa, es va fundar la Casa Galèria, Centre d'Informació i Assessorament a la dona, per continuar treballant en aquest objectiu.

S'ha actuat en dues línies concretes: d'una banda la promoció de la presència de les dones a la societat en tots els àmbits: social, cultural, polític i laboral; de l'altra, s'ha treballat per atendre específicament totes aquelles dones que pateixen situacions greus, com les que reben maltractaments, mares solteres...

Un dels objectius principals ha estat la promoció de la participació de la dona a la vida associativa. Fer que perdin la por a ser independents tot ensenyant-les a prendre decisions fora del nucli familiar i a projectar-se socialment. Aquesta empenta ha permès que s'hagi experimentat un canvi substancial en el món associatiu. Terrassa compta avui amb setze grups de dones que s'han anat creant d'en mica en mica. Amb anterioritat a la creació de la Regidoria de la Dona existien quatre grups, per tant en els darrers 10 anys s'han creat deu grups.

Fins ara hem treballat per a la igualtat entre els homes i les dones, hem lluitat contra qualsevol exclusió social per raó de sexe..., però ara és hora que fem un treball intern per implicar els diferents professionals de l'administració en el nostre projecte ja que compartim una mateixa realitat: "donar serveis". Aquest ha de ser el nostre repte per als propers anys.

Ens hem de plantejar definir els objectius i elaborar els pressupostos de manera transversal, tenint en compte la perspectiva de gènere, assumint actuacions a favor de la igualtat globalment. No es tracta de treballar més, sinó de treballar de manera diferent i això no duplica tasques sinó que les simplifica.

Si aconseguim aquests objectius, tindrem una organització moderna, capaç d'adequar-se als nous temps i a les necessitats canviants de la seva ciutadania. ■

Amparo Villar

Cap del Servei de Promoció de la Dona
Ajuntament de Terrassa

Claredat i fermesa en les noves mesures per a la igualtat d'oportunitats

Per 305 vots a favor contra 223 i 15 absències, el Parlament Europeu va aprovar la modificació de la Directiva, aprovada fa 25 anys, relativa a l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones

en l'accés al treball. La nova proposta remarca la protecció a la dona que torna al treball després del permís de maternitat i s'introdueixen mesures per a la prevenció de l'assetjament sexual.

El passat 24 d'octubre, a Estrasburg, el Parlament Europeu va votar un seguit d'esmenes de la Directiva 76/207/CEE del Consell, sobre l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, pel que fa a l'accés al treball, la formació i la promoció professional, així com les condicions de treball. La ponent va ser Heidi Hautala i el text ve a modificar una Directiva vigent des de fa 25 anys.

Assessories confidencials contra l'assetjament

La primera de les esmenes es refereix a l'adopció de mesures preventives contra tot tipus d'assetjament, inclòs el sexual. Per garantir aquesta prevenció s'inclou un sistema d'assessories confidencials que, segons cita el text, poden ser un instrument eficaç. També s'amplia la tutela judicial a les persones que testifiquin a favor de les víctimes d'assetjament.

És important remarcar que la nova definició d'assetjament sexual afirma que aquest és una forma de discriminació que es produeix no només en el lloc de treball, sinó també en l'accés a l'ocupació i en la formació. En aquest sentit, es considera que hi ha assetjament quan el comportament té l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona i crear un entorn d'intimidació, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Les mesures positives

Pel que fa al fet que els Estats membres han d'adoptar mesures per garantir la plena igualtat d'homes i dones, ara el redactat insisteix en l'adopció de "mesures positives que han de preveure avantatges específiques per facilitar al sexe menys representat la realització d'una activitat professional o per impedir o compensar els desavantatges que pateixi en relació amb la carrera professional". Es considera, per tant, de la màxima importància l'adopció de mesures positives.

Hi ha tot un seguit de modificacions que van encaminades a reforçar l'aplicació d'aquesta futura Directiva. Així, quan abans es deia que es podria declarar nul·la qualsevol disposició contrària al principi d'igualtat que figurés en qualsevol contracte o conveni col·lectiu, ara es diu que "es declararà nul·la". El mateix quan es diu que els Estats hauran de dictar lleis "per garantir sancions eficaces, proporcionals i dissuasives en cas d'infracció de la Directiva".

L'objectiu de la nova Directiva és, doncs, l'aplicació efectiva del principi d'igualtat d'oportunitats, no només la seva promoció. Per això, els Estats membres hauran de demanar als empresaris la presentació de plans anyals que revisin la situació a les empreses, amb estadístiques de la proporció d'homes i dones, així com

dels nivells d'organització i remuneració que assoleixen.

D'altra banda, els Estats membres hauran de donar compte, cada dos anys, a la Comissió, de les mesures que adoptin per a l'acompliment de la normativa. Fins ara, ho havien de fer cada cinc anys.

Després de la votació d'Estrasburg, ara cal esperar la postura del Consell per a què aquesta Directiva assoleixi la seva aplicació. Sens dubte, es tracta d'una revisió necessària, al cap de 25 anys de la primera.

La maternitat

El text reforça la protecció de la maternitat. Així, s'introdueix un text nou que diu taxativament: "Qualsevol tracte desfavorable dispensat a una dona en relació directa o indirecta amb l'embaràs o la maternitat constituirà una discriminació en el sentit de la present Directiva". També, se cita l'adopció com a causa de permís de maternitat. Així es diu que "la dona tindrà dret, un cop finalitzat el permís de maternitat, o **després d'una absència relacionada directament amb una adopció, o per la seva conseqüència,** a reintegrar-se al seu lloc de treball o a un equivalent". ■

Manolita Sanz

Posem de cara a la paret:

- El Periodico de Catalunya
- La Real Academia Espanyola

Secció a càrrec de **La Cantant Calva**

I si és una dona el Català de l'any?

Resultarà una paradoxa que una dona sigui elegida CATALÀ DE L'ANY i que li donin una estatueta que, com que es tracta d'un català, és la imatge d'un home. Aquesta és la conclusió a la que arribo després de llegir que El Periódico de Catalunya ha convocat el premi CATALÀ DE L'ANY, perquè els lectors (sí, sí, ja ho heu llegit bé, només els lectors) votin. Quan més del 50% de les persones del món som dones és una mica agosarat que només els "lectors" triïn qui ha de ser el CATALÀ DE L'ANY. Però és que resulta que podria ser una dona l'elegida i llavors... ja hi som, amb els genèrics masculinitzants!

Bé, això de ser la dona l'elegida també és una mica difícil si tenim en compte el percentatge de possibilitats, quatre dones entre setze candidates i candidats.

Seria molt més adient que les lectores i els lectors elegissin la catalana o el català de l'any, perquè som les dones i els homes els que conformem aquesta societat

tan diversa, plural i homogènia on amb aquest concurs, concurs? sembla que encara primi el gènere masculí per damunt del femení. És que en ple segle XXI i, després de tants anys de lluita de les dones per aconseguir la igualtat en tots els aspectes, no pot ser que el catalanet de l'any sigui catalaneta i catalanet? I que la figureta tingui un perfil femení o neutre en lloc de masculí?

La dona i l'home en plural són dones i homes, i dir la paraula "català", els agradi o no als d'El Periódico de Catalunya, és fer referència al gènere masculí. Si els premiats poden ser dones i homes el premi ha de ser per la catalana o el català de l'any i no d'una altra manera. Sense voler, penso en una cita de Friedrich Nietzsche que diu: "El que és molt difícil de comprendre per als homes, és la seva ignorància respecte a ells mateixos", i és clar si són ignorants respecte a ells mateixos, com no ho han de ser respecte a nosaltres, les dones. ■

L'esplendor de la Real Academia Española

La K i la E ja són nostres. Tenim una consonant i una vocal, i totes dues majúscules! Podem formar una síl·laba i, i amb una mica més d'imaginació, fins i tot, un nom. Qui diu que no passeja pel món cap Keke, si jo conec una Cuca, un Quique i una Cuqui? Però, de fet, la K i la E pertanyen a Ana María Matute i Carmen Iglesias, respectivament. Són les seves vetustes butaques de pell obscura i grans orelles a la Real Academia Española. La K i la E són un miracle entre les altres quaranta majúscules i minúscules ocupades per homes. El miracle comença quan a tres acadèmics se'ls acut presentar la candidatura d'una dona, i resulta encara més extravagant i exòtic que el ple de l'Acadèmia l'accepti per majoria absoluta. Això ha estat tan excepcional que només s'ha produït quatre vegades en els 300 anys d'història de la RAE. Quatre dones en 300 anys! L'Acadèmia va ser fundada el 1713 i no va ser fins el 1978 que es va incorporar la primera dona, Carmen Conde. Des de llavors, la progressió ha estat vertiginosa: el 1984 va fer l'ingrés Elena Quiroga i el 1996, any de la mort d'ambdues acadèmiques, Ana María Matute va ocupar la butaca de Carmen Conde. Finalment, Carmen Iglesias es va incorporar l'any 2000. Què els ha passat a aquests il·lustres homes de lletres per a obrir el seu preciós feu fins a aquest escandalós 4'76% de dones? S'hauran adonat que no només han de limpijar, fijar y dar esplendor a la llengua, sinó també a la pròpia institució? ■

Fraga, la carn i la pasta de moniato

Per Joana Gallego

És veritat. Tots som de carn, malgrat que alguns semblin fets de pasta de moniato. Deu ser per això que fa mil anys que sentim alguns anar dient ximpleries i cada any que passa les diuen més grosses.

Mirem sinó a Fraga. Fraga va néixer segurament al Juràssic, i encara volta, ben és veritat que donant tombs com un ànec, recordant que "tots som de carn" i observant com la tenim repartida les senyores. A Fraga ens el vam treure de sobre de la política estatal, però les seves dues tones de carn, no gaire ben repartides, per cert, van aturar-se a Galícia, lloc on deu ser que la gent vota a qui més pesa.

Efectivament, no tothom té la carn repartida de la mateixa manera: sobretot a alguns homes se'ls hi acumula al baix ventre, i mira que estan orgullosos d'aquesta descompensació càrnica, tot i que a vegades els costa molt caminar drets. Deu ser per aquest esforç que el cervell els hi queda buit i van dient bajanades, cada cop més estrafolàries i apocalíptiques.

No content amb fer una anàlisi crítica sobre el repartiment de la carn, Fraga continua proferint exabruptes i profecies: "fora del matrimoni només hi ha anarquisme i vandalisme".

Quin menyspreu per a totes les parelles de Galícia, de la més diversa composició sexual, que paguen els

seus impostos, que van cada dia a treballar i fins i tot participen en les festes patronals, només perquè no han passat per la vicaria o el registre civil.

Li hauran arribat a Fraga informacions que un gran percentatge dels pocs fills que neixen a l'actualitat són producte de parelles no casades? I que aquests vàndals envien cada dia les seves criatures a l'escola, on no consta que siguin més murrís que els nascuts en famílies santificades?

Passi que els dinosaures s'hagin

posat de moda, que hi hagi exposicions i pel·lícules que ens recordin que van existir, però el que ja resulta una mica massa és que encara es continuïn dedicant a la política com si no haguessin passat milions d'anys des de la seva extinció. Com a mínim que es posin a règim, a veure si així dissimulen les carns i passen per animals més actuals, com les vaques, per exemple. D'aquesta manera ningú no tindria en compte les ximpleries que diuen. ■

Gata Lina & cia

Gemma

La guerra i el fotoperiodisme

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) acull la mostra fotogràfica **La Guerra Civil espanyola. Fotògrafs per a la història**. La Guerra Civil espanyola va esdevenir el camp de batalla on es van enfrontar dues ideologies: la democràcia i el feixisme. El MNAC vol revisar aquest període i ho fa en un context obert i de dimensió internacional amb la representació dels millors professionals de l'art fotogràfic que van treballar tant a un bàndol com a l'altre. L'objectiu d'aquesta exposició és reconèixer el valor del treball del fotògraf/a i l'aportació al fotoperiodisme de guerra modern. Fins el 13 de gener de 2002 teniu temps per gaudir de la mirada fotogràfica realitzada en temps de guerra. ■

Himne contra el maltractament

Dones tan diverses com **Cristina Almeida, María Reyes, Lolita, Blanca Fernández Ochoa** o **Marina Rossell** s'han unit per posar veu a la cançó **Hay que volver a empezar**. Aquest himne pretén convertir-se en el cant contra el maltractament a les dones a tot el territori espanyol. Aquesta lloable iniciativa va néixer ara fa un any i mig de la mà de Santiago Alcanda, i actualment compta amb el suport de 15 veus contra la injustícia i de la Sociedad General de Autores y Editores (SGAE). La gravació del disc solidari va acompanyada d'altres activitats on hi participen mitjans de comunicació com El Mundo TV o Antena 3. ■

Pintores impressionistes

El Museu de Belles Arts de Bilbao inaugura la seva ampliació amb una excel·lent exposició dedicada a quatre pintores impressionistes nascudes a mitjans del segle XIX. Sota el títol **Dones impressionistes. L'altra mirada**, es pot observar el treball pictòric de les quatre grans pintores impressionistes: la nord-americana **Mary Cassatt** (1845-1926) i les franceses **Marie Bracquemond** (1841-1916), **Berthe Morisot** (1841-1895) i **Eva Gonzalès** (1849-1893). La pintora Eva Gonzalès va crear imatges de la dona més lliure que no pas les seves predecessores, però rodejada d'una intimitat no sempre alliberadora. Fins el 3 de febrer de l'any 2002 es pot gaudir d'aquesta mostra pictòrica al Museu de Belles Arts de Bilbao (Plaza del Museo, 2 Bilbao). ■

La dona a Europa

La professora d'Història de l'Europa Occidental de la Universitat Lliure de Berlín, **Gisela Bock**, és l'autora de l'interessant llibre **La mujer en la historia de Europa**.

Aquesta obra literària, escrita per una coneguda especialista internacional sobre la història de les dones, ens ofereix una història intel·lectual, social i política de "l'altre"

sexe des de *la querelle des femmes* fins avui dia. Bock analitza al llarg de 301 pàgines el paper fet per la dona davant el treball assalariat, en els moviments socials, en la lluita pels drets civils, en les guerres i genocidis d'Europa i en la lluita per la llibertat i la igualtat. La història del vell continent i la seva herència al llarg dels segles pot ser o no una càrrega o un avantatge per al futur de les dones a Europa.

La mujer en la historia de Europa, de Gisela Bock Editorial Crítica, Barcelona, 2001 (traducció castellana per a Espanya i Amèrica) ■

Un 12% de dones, a l'enginyeria i a la indústria als EEUU

El Consell Nacional d'Investigació de les Dones d'USA presentarà dijous 7 de febrer de 2002 l'informe: "Mesurant l'equació: on són les dones i les noies als camps de la ciència, l'enginyeria i la tecnologia?". El treball posa de manifest, per una banda, els avenços reals de la dona en àmbits com la ciència i la tecnologia, i per l'altra, l'estancament que pateix en l'enginyeria. L'informe recull els següents interrogants: Per què si les dones constitueixen el 46% de la població dels EEUU amb disponibilitat de treballar només ocupa el 12% dels llocs de treball en relació amb l'enginyeria i la indústria? Per què només un 10% de la plantilla total de professorat de ciències són dones? Presidida per Judith Shapiro, Presidenta del Barnard College, l'acte vol posar sobre la taula l'estancament actual i aixecar una veu crítica i realista per cercar sortides.

Vincula't, materials per treballar amb dones maltractades

L'Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona ha publicat una guia adreçada especialment a professionals que treballen prop de dones i famílies víctimes de violència, on s'hi recullen els principis bàsics per a la intervenció amb dones maltractades. Pautes d'utilització. Didàctica per al treball dels professionals. Didàctica per treballar amb la dona. Orientacions. Xarxa de recursos. Bibliografia i adreces d'Internet. Si voleu més informació la podeu demanar a l'Oficina Tècnica del carrer Sant Pere més baix 7, de Barcelona.

20 anys de l'Agenda de les Dones el 2002

El cap i cua d'enguany li va que ni pintat a la celebració que Les Pumes, actuals artífexs de l'Agenda, pensen muntar a Pròleg, la llibreria especialitzada en autores del carrer Dagueria, 13 de Barcelona, el 13 de desembre. Quan van treure la primera Agenda (1978) el país estava en plena transició i aquell aire reivindicatiu i transgressor, però divertit i festiu alhora ha nodrit sempre els fulls de l'agenda que ens acompanya tot l'any. Felicitats!

Conferència de l'ONU a l'Àsia per fomentar la igualtat

Amb el suport de la Conselleria de Gènere i Desenvolupament de les Nacions Unides i de la Comissió Social i Econòmica per Àsia i el Pacífic, se celebra a Bangkok, del 10 al 13 de Desembre del 2001, una conferència per tractar la discriminació i la desigualtat. Aquesta convocatòria no serà exclusiva de l'Àsia, sinó que es desenvoluparà a nivell mundial i se centrarà en els esforços que, des d'una perspectiva de gènere, s'han de fer per posar fi a la pobresa que pateix un món totalment immers en la globalització. Centrant-se més en la regió d'Àsia i el Pacífic s'estudiaran els pressupostos nacionals, el desenvolupament institucional i la manera d'establir responsabilitats concretes per portar a terme un pla que fomenti la igualtat.

'Respecte' envers les dones i els infants

Respecte és un conjunt de jocs i activitats per a infants destinat a la prevenció de la violència envers les dones i els infants que es pot trobar al llibre *Educació per la pau en el lleure*. Dissenyat per la Xarxa Escocesa d'Atenció en el Temps Lliure (*Scottish Out of School Care Network*), s'inserix en un conjunt de set bones pràctiques en els espais infantils de tres països europeus, que tenen com a

objectiu l'educació per a la pau. Així, a més del joc citat, hi trobem el de la pau amb la natura (Catalunya); el coneixement dels drets dels infants (Euskadi); el desenvolupament de l'autoestima (Madrid); la funció parental i la convivència intergeneracional (França), i la prevenció del sectarisme (Irlanda del Nord). El llibre s'ha fet sota els auspicis de la Iniciativa Europea *Connect* i ha estat coordinat per la Fundació Catalana de l'Esplai. Es pot trobar en cinc idiomes: català, castellà, euskera, francès i anglès.

Xerrades sobre polítiques de gèneres a l'ACM

La Comissió Dona i Municipi de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques ha endegat un procés informatiu, adreçat a les seves associades -regidores i alcaldesses-, de debat i difusió de polítiques de gènere. Fins ara s'han fet dues trobades amb la participació de Carme Alòs, regidora i portaveu de CiU a l'Ajuntament de Navarxes que va parlar sobre "Benestar social, el paradigma del futur" i de Maite Fandos, regidora de CiU de l'Ajuntament de Barcelona que va parlar sobre "Dona i política". Aquest mes de desembre s'ha previst parlar sobre els plans integrals de la infància amb la presència de Carme Ortoll i Dolors Llorenç. Si esteu interessades en participar-hi, no dubteu en posar-vos en contacte amb l'ACM, carrer de València 231, de Barcelona

Relacionar-se amb el cos

Sara Berbel i Maria Teresa Pi-Sunyer han publicat el llibre *El Cuerpo Silenciado, una aproximación a la identidad* que tracta sobre la dificultat que avui encara tenen les dones per relacionar-se lliurement amb el seu cos. Les autores fan repàs dels obstacles socials actuals: tabús, normes sexuals, contes infantils, la transmissió de valors de mares a filles, les coses que no es diuen sobre la maternitat, el dolorós procés de l'avortament, volgut o no, les dones que decideixen no ser mares... Aquestes i altres qüestions es tracten en aquest llibre, de lectura recomanada, que ha sortit al carrer en aquest mes de desembre.

170 països signen la convenció per eliminar tota forma de discriminació vers la dona

Des del 14 de gener fins l'1 de febrer de 2002 se celebrarà a Nova York la 26ª convocatòria de la CEDAW. La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació vers la dona, fundada el 1979 per l'Assemblea General de Dones de les Nacions Unides, presenta avui dia un articulat d'abast internacional que recull tots els drets de les dones. El novembre passat quatre països més es van adherir al CEDAW (Burkina Faso, Burundi, Cambòdia i Mauritiu), fent que la suma total de nacions integrades sigui ja superior als 170. La signatura suposa el compromís d'evitar lleis discriminatòries per la dona, d'establir tribunals i altres institucions públiques que garanteixin la protecció efectiva de la dona i d'assegurar l'abolició de tota actuació per part de persones, organitzacions o institucions que atemptin contra la igualtat.

La dona a la Unió Europea

El programa setmanal, *Europa al Dia*, que realitza Mª Lluïsa Colominas a la Televisió Valenciana va obtenir el Premi La Dona a la Unió Europea, que atorga la Xarxa de Dones Periodistes. L'acte de lliurament va tenir lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'assistència del comissari europeu Pedro Solbes i de Núria Carreras, regidora de Benestar Social. Colominas va dir que "a mida que es

les fronteres", i va remarcar, també, que "cal enderrocar, sobretot, les fronteres que genera la pobresa i la immigració". Charina Giráldez va recollir un accèssit, pel reportatge *Un assaig clínic*, emès a la Televisió Gallega. Montserrat Minobis, presidenta de la Xarxa, va explicar que el premi va néixer per transmetre a la ciutadania el concepte d'Europa, però, en especial, a les dones, perquè sense la seva participació activa com a ciutadanes, el desenvolupament d'Europa, quedava incomplet.

L'Institut Català de la Dona és l'organisme del Govern de la Generalitat de Catalunya que treballa per tal que la igualtat d'oportunitats entre dones i homes sigui una realitat.

Crea, coordina i impulsa:

Les actuacions de tots els departaments del Govern en favor de la igualtat d'oportunitats, a través d'un pla interdepartamental.
La Comissió permanent interdisciplinària contra la violència de gènere.
Iniciatives legislatives.

Informa i sensibilitza:

Assessora sobre discriminacions laborals, formació, agressions...
Línia 24 hores d'atenció a les dones en situació de violència a través del 012.
Endega campanyes de sensibilització.
Centre de documentació especialitzat.
Realitza informes d'impacte de gènere de totes les iniciatives legislatives.
Detecta el sexisme de la publicitat i dels mitjans de comunicació.
Organitza exposicions i jornades.

Convoca anualment:

Subvencions per a entitats.
Subvencions a les universitats per treballs d'investigació.
Premis a les actuacions destacades en el camp de la igualtat d'oportunitats en els següents àmbits:

- projectes socials,
- projectes de cooperació internacional,
- projectes empresarials,
- recerques,
- periodisme i publicitat

GUIÓ: JUANA GALLEGO DIBUIX: AINA ALBÍ

dones

Butlleta de Subscripció

Desitjo subscriure'm a la revista DONES per tot l'any 2002 per un preu de 1.200 ptes.

Nom _____
Cognoms _____
Adreça _____
Població _____ Codi postal _____
Telèfon _____
Adreça electrònica _____

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte
núm. _____
del banc o caixa _____
o bé taló nominatiu que trameto junt a la present a l'Associació de Dones
Periodistes de Catalunya, Rbla de Catalunya, 10, 3r. 08007 Barcelona
Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal, per fax al núm **93 317 83 86**
O bé per correu electrònic, **adpc@adpc.cc**

L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC), presenta el projecte d'edició d'una revista adreçada a les dones professionals de tots el camps, des de la perspectiva i la competència que ens atorga pertànyer al sector comunicatiu.

Els canvis recents que les dones estan protagonitzant en l'àmbit públic, això és, en el camp laboral, polític, empresarial i professional i les conseqüents repercussions que aquests canvis generen en l'àmbit privat, constitueixen un nou paisatge que fins ara no ha estat explorat pels mitjans de comunicació de manera oberta i progressista.

La veu i la competència professional de les dones periodistes és necessària i adient per posar sobre la taula tot un seguit de temes i aspectes que els grans mitjans de comunicació —amb la seva visió androcèntrica de la realitat— mai no contemplaran. L'ADPC proposa "una nova mirada" a la realitat social de les dones que exerceixen les seves responsabilitats en el món professional i a les problemàtiques, contradiccions i satisfaccions que aquesta via d'autonomia personal comporta.

Els objectius de la revista DONES són:

- Aportar informació sobre el món professional i laboral de les dones per donar idea de la transformació social i econòmica que protagonitzen
- Fer una lectura crítica però optimista dels canvis socials que les dones estan portant a terme
- Informar sobre les polítiques socials de gènere que s'arbitren per part de les diverses administracions